

De Oekraïne-oorlog escaleert en kent uitsluitend verliezers

Posted on 1 oktober 2026 by Arnout Nuijt

We zijn de afgelopen week weer bestookt met allerlei waarschuwingen over een mogelijke Russische escalatie richting Europa vanwege onze steun aan Oekraïne. Aanvallen op de Baltische Staten, op het grensgebied van Polen en zelfs – met behulp van drones gelanceerd vanaf containerschepen in de Middellandse Zee – op Spanje, Frankrijk en Italië, passeerden in korte tijd de revue. Binnen enkele maanden al, zo luidde de boodschap, zouden de Russen kunnen toeslaan.

De aard en accuraatheid van dergelijk alarmsignalen zijn voor het grote publiek niet te verifiëren. NAVO-secretaris-generaal Mark Rutte gebruikte bezwerende woorden toen hij vorige week stelde dat Poetin 'niet aan de winnende hand' zou zijn. Dat klopt wellicht, maar verliezen doet Rusland ook niet en Poetin geeft zeker niet op.

Nog lang niet klaar voor oorlog

De oorlog kent eigenlijk alleen maar verliezers: Oekraïne (dat meer en meer verwoest wordt), Rusland (dat absurd grote verliezen heeft geleden aan

manschappen en materieel en haar cruciale energie-industrie langzaam vernietigd ziet worden), Europa (dat de torenhoge rekeningen van Kyiv betaalt en haar wapenvoorraad grotendeels heeft afgestaan aan Oekraïne) en – *last but not least* – de wereldeconomie. Hogere brandstofprijzen en de door oorlogshandelingen verstoorde wereldmarkt voor granen – Zuid-Rusland en Oekraïne zijn in betere tijden gezamenlijk de graanschuur van Europa – zorgen immers voor kopzorgen in tal van landen.

Welk doel de waarschuwingen voor escalatie door Rusland op zo'n korte termijn moeten dienen moet nog blijken. De onderliggende boodschap is wel duidelijk: Europa is nog steeds ongelooflijk kwetsbaar, alle militaire voorbereidingen en herbewapening van ons continent ten spijt. De waarschuwingen dwingen Europa om ook aandacht te schenken aan andere grenzen en dat betekent minder aandacht voor de oostgrens en minder hulp aan Oekraïne. Schaarse wapens moeten zo verspreid worden over ons continent, dat nog lang niet klaar is voor oorlog met Rusland.

Inmiddels doet de Amerikaanse president Trump opnieuw pogingen om de oorlog op te laten houden. Maar is Poetin echt bereid te stoppen? In een recent artikel in het gezaghebbende tijdschrift *Foreign Affairs* wordt gesteld dat het bezoek aan Moskou van CIA directeur John Ratcliffe uitgelegd kan worden als poging om Poetin te overtuigen dat het zinloos is om de oorlog voort te zetten. Maar dat is *wishful thinking* volgens de auteurs van het stuk, die stellen dat in plaats van langzaam maar zeker naar een slotakkoord te bewegen, de oorlog aan het escaleren is. In tegenstelling tot wat vaak gezegd wordt, duwt de oorlog Poetin niet een politieke of militaire doodlopende weg op. Het zou daarom dwaas zijn om op de middellange termijn Russische concessies of vredesonderhandelingen te verwachten.

Onleefbare steden in Oekraïne

Wat gebeurt er intussen op de grond? Oekraïne boekt nog altijd tactische overwinningen zoals met Operatie Vivaldi, waarbij een groot stuk land is heroverd en veel Russische eenheden in de pan gehakt zijn. Genoeg aandacht is er voor de spectaculaire Oekraïense dronebombardementen in het achterland, met name op distributiecentra en de energie-infrastructuur in de regio Moskou.

Maar intussen wordt het eigen achterland minstens zo hard geraakt, heeft de eigen luchtafweer een tekort aan afweerraketten en worden de steden langs de frontlinie

door hevige Russische bombardementen langzamerhand onleefbaar gemaakt. Dat geldt niet alleen voor de steden in de zogenaamde vestinggordel, zoals Kramatorsk, maar ook voor de havensteden Kherson en, in zekere mate, Odessa, en niet te vergeten Kyiv zelf.

Nieuwe mobilisatie in Rusland

Langzaam maar zeker krijgt Poetin zijn zin, wordt Oekraïne uitgeput en bloeden de door Moskou begeerde delen van het land dood. Zeker, Oekraïne kan het nog volhouden en de moed, de technologische vooruitgang en militaire vaardigheden zijn ongeëvenaard (getuige [dit interview van de VRT](#) met de commandant van de Oekraïense dronestrijdkrachten). Maar de kosten aan mensenlevens, middelen en financiën lopen maar op en elke vierkante meter grondgebied die het verliest is het land vrijwel zeker onherroepelijk kwijt.

De oorlog is allang geen uitputtingsslag meer tussen Rusland en Oekraïne, maar ook tussen Rusland en Europa, dat haar wapenvoorraden heeft uitgeput en niet meer kan rekenen op snelle leveranties door de VS (waar de voorraad luchtafweerraketten inmiddels is uitgeput door de oorlog tegen Iran). Maar we zagen het eerder in de geschiedenis: Rusland is bereid extreme offers te vragen van haar bevolking. Een nieuwe, grote mobilisatie staat dan ook voor de deur.

De oorlog gaat ook niet meer alleen om het veroveren van land. Het Britse instituut Chatham House schreef onlangs dat Moskou Oekraïne moet uitschakelen als de militaire macht die het door de oorlog geworden is, dit om te voorkomen dat het ooit verloren gebied gaat heroveren of Rusland kan bedreigen. Bij elke diplomatieke onderhandeling zal Moskou eisen dat Oekraïne grotendeels ontwapent, eisen die Kyiv niet graag zal willen inwilligen.

En welk belang heeft Europa? Europese NAVO-landen en EU-lidstaten hebben vooral tijd nodig om hun eigen militaire opbouw af te ronden, nu de VS zich meer en meer uit ons continent en zijn verdediging lijkt terug te trekken. Europa zal er militair gezien pas beter voorstaan vanaf 2030, met een grote eigen defensie-industrie en veel beter bewapende strijdmachten. Het voortduren van de oorlog is daarom ook een Europees belang, al zullen weinigen dat publiekelijk beamen. Stopt de oorlog dan kan Rusland immers de focus verleggen naar de Baltische Staten of elders Europese belangen aantasten.

Positief scenario

Wat betekent dat alles op de middellange termijn? Laten we met een positief scenario beginnen. De kans daarop is klein, maar Europa en de VS komen tot een vergelijk over gemeenschappelijke steun aan Oekraïne in ruil voor (beperkte) NAVO-steun aan de Amerikaanse strijd tegen Iran. Trump wordt overtuigd met bewijs dat Moskou Teheran heeft geholpen bij de Iraanse aanvallen op Amerikaanse bases in het Midden-Oosten. De strijd in de Donbas gaat dan weliswaar onverminderd door, maar met betere wapens en inlichtingen keren de krijgskansen voor Oekraïne.

Langzaam maar zeker worden de Russen teruggedrongen en sluit het luchtruim zich voor grote Russische drone- en raketaanvallen. In dit scenario zal Poetin niet graag willen escaleren en uiteindelijk bakzeil moeten halen. Wellicht sleept hij nog een stuk Donbas (de gebieden die Rusland in 2015 heeft verworven) uit een vredesdeal of wapenstilstand – als hij op tijd aangeeft te willen stoppen.

Bevroren front

Als dat niet gebeurt kan een ander scenario op langere termijn leiden tot een wapenstilstand zoals die tussen Noord- en Zuid-Korea: zonder vrede en oplossing, maar met een 'bevroren' front dat *de facto* de grens tussen Oekraïne en Rusland gaat worden. Beide partijen raken te zijner tijd uitgeput en zien meer heil in een gevechtspauze om zichzelf te hergroeperen en beter te bewapenen, maar de strijd kan in de toekomst opnieuw losbarsten. Rusland moet haar strijdmacht in Oekraïne in stand houden om te voorkomen dat Oekraïne aanvalt en krijgt daarom niet de kans om elders Europa te bedreigen. De strijd is dan ook nog niet voorbij – al zwijgen de wapens.

Langdurige proxy-oorlog

In weer een derde scenario moddert de strijd eindeloos door. Oekraïne wordt op de been gehouden door Europa, omdat Rusland niet mag winnen en moet worden uitgeput zodat het niet later Europa kan aanvallen. Ook is het voortduren van de strijd van belang voor de opbouw van een grotere Europese defensie-industrie. De VS houden zich afzijdig, wat tot hoge kosten voor Europa gaat leiden.

Rusland mobiliseert deze winter honderdduizenden nieuwe troepen en blijft proberen om Europa te ondermijnen met hybride acties. In dit scenario is er geen

doorbraak voor één van de beide vechtende partijen te verwachten. Deze situatie is kostbaar voor Europa en kan leiden tot verarming en politiek-economische verzwakking van ons continent, verwikkeld als we dan zijn in een langdurige proxy-oorlog met Rusland.

In een vierde scenario escaleert Rusland in een poging om een eind te maken aan de oorlog en een overwinning te forceren. Eerst door de opbouw van troepen langs de noordelijke NAVO-grens, terwijl Europa moet toezien hoe het geteisterd wordt door steeds pijnlijker 'incidenten' en 'ongelukken'. De hybride oorlogvoering zwelt aan, maar er is geen sprake van een stevig gezamenlijk antwoord van de NAVO.

Bij gebrek aan resultaat zal Rusland verder escaleren door 'per ongeluk' met afgezwaaide drones of raketten Baltische havens te raken of Europese delegaties in Oekraïne te bombarderen. De Russische dreiging met de inzet van tactische kernwapens op Oekraïense militaire doelen neemt serieuze vormen aan. Trump dwingt Zelensky tot vredesonderhandelingen, die mogelijk zullen leiden tot een veel kleiner, verzwakt en van Europese financiering afhankelijk Oekraïne. Rusland heeft gewonnen, Europa betaalt de rekening.

Met Oekraïne vechtend voor haar voortbestaan, met zowel Europa als Rusland gevangen in eigen geopolitieke logica en met een VS die elders zijn belangen najaagt, is er vooralsnog geen kans op vrede. Poetin wil koste wat kost een politiek-strategische overwinning en niet alleen een militaire. Oekraïne moet in zijn ogen als anti-Rusland, als succesvolle militaire rivaal en als democratisch experiment van de kaart verdwijnen.

De oorlog gaat dus door, met alle gevolgen vandien. Reikt Europa geen hand uit naar Trump inzake Iran, dan maakt het zich afhankelijk van een uitputtingsslag waar het zelf net zo goed onder zal lijden – als het intussen niet door Russische escalatie en Amerikaanse druk wordt gedwongen de steun aan Oekraïne te staken.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u \(weer\) mee?](#) Hartelijk dank!